

LBRIS

We know
books

NESTOR URECHIA

ZÂNELE DIN VALEA CERBULUI

Ilustrații de Olesea Cernega

CLASICI
CORINT JUNIOR

CUPRINS

ZÂNELE DIN VALEA CERBULUI

În poiană la anini	3
Prichiduță	7
Cele trei daruri	20
Cele două fete de morar	26
Cei trei feciori de împărat	57
Voinea	64
Statupalmă.....	82
Bâzâilă	122
Pisicuța albă	136

GÂZE (povești din lumea insectelor)

Alegerea împăratului găzelor	163
Însemnările furnicii Fusca	177
Țânțarul și leul	190
Albinele istețe	193
Musca și puricele	194
Înturnarea primăverii	195

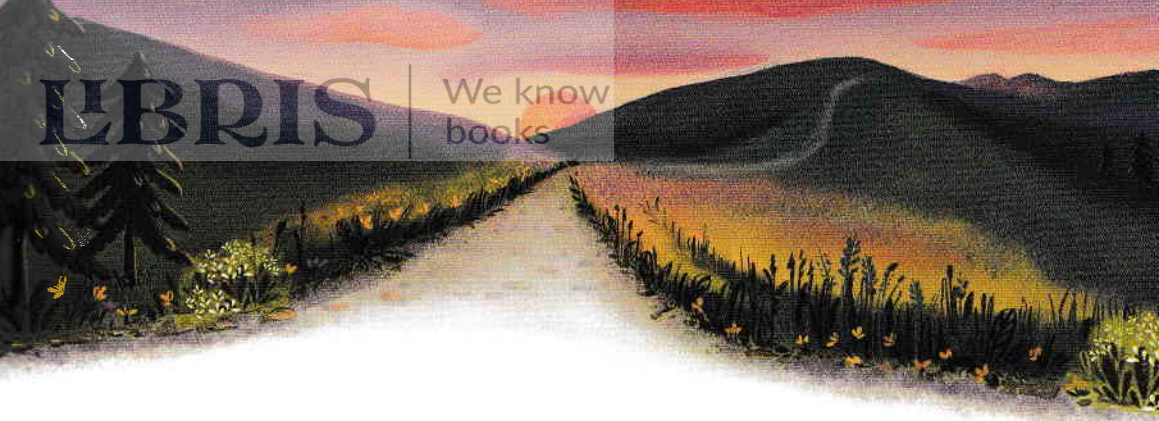
PRIETENELE NOASTRE, PĂȘĂRILE

Stau de vorbă cu berzele	200
Țarcă coțofănel	206
Minuneaua	217

Povestea privighetorii (după o legendă populară)	222
Cintezarul	226

ZÂMBETELE PĂMÂNTULUI (povești din lumea florilor)

Primăvara	230
Într-o noapte fermecată (Noaptea de Sânzâiene)	235
Stelele flori, florile stele	245
Trei floricele stau de vorbă	247
Cicoarea, mireasa soarelui	249
Împărăția măceșului	251

ÎN POIANĂ LA ANINI

Era într-o duminică.

Soarele ieșit din zori, de la spatele muntelui Zamura, toată ziua încălzise și luminase Valea Cerbului din Bușteni. Acum se lăsa de după muntele Morarul, trimițând o ploaie de raze aurii.

Tilincile vacilor ce se întorceau de la păscut răsunau în chipuri deosebite. Întrerupte de câteva chiuituri de văcari, se deslușeau ciripirile păsărilor care se adunau, spre o apropiată culcare.

Pe nesimțite, cerul, deasupra munților Morarul și Dihamul, din auriu se prefăcu în trandafiriu.

Coastele și culmea munților Zamura, de dincolo de apele Prahovei, se întunecau din ce în ce sub îmbrobodirea unei marame liliachii, ce se înnegrea repede. Munții Jepii și Caraimanul își tăiau neted, pe zarea trandafirie, colțurile și șeile lor; capul lui Traian, închipuit de coama muntelui Coștila, se arăta mai deslușit ca în cursul zilei, iar Dihamul, în fund, își scălda în ploaia celor din urmă raze ale soarelui-apune spinarea de lighioană uriașă.

Câțiva brazi mai înalți de pe coastele munților Clăbucetul Baiului și Coștila, precum și un molift stingher, uscat de adânci bătrâneți, își țeseau cu acele și ramurile lor, pe bolta cerească, minunate broderii și dantele neprețuite.

Deodată toate se împânziră, nimic nemaideslușindu-se.

Amurgul dădu loc întunericului.

O păsărică întârziată scoase câteva ciripiri ascuțite deasupra apelor Văii Cerbului, lin șopotitoare.

O stea licări deasupra Zamurei, apoi alta deasupra Caraimanului, în urmă altele și altele străluciră.

„Coax! Coax!” orăcăi un broscoi, locuitor al vreunui băltoc dintr-o văgăună ascunsă, iar niște pui de vultur scoaseră țipetele lor jalnice.

Aninișul și făgetul înconjurător ale apelor Văii Cerbului fremătară.

Acum tăcere, liniște, pace în Valea Cerbului...

Pace!...

Pace!...

Dar întunericul nu ține mult.

Luna iese de după muntele Sorica, în Valea Fetei.

Se înalță, se înalță pe bolta înstelată, învăluind Valea Cerbului într-o lumină argintie.

Poiana la Anini, de pe Clăbucetul Baiului, este scăldată de lumina lunii; numai umbrele așternute ale aninilor tineri și bătrâni mai rup din covorul argintat al pajiștei.

Ora nopții jumătate a sosit.

Deodată, venind din vale, coborând de la deal, ieșind din aniniș, se văd niște chipuri albe, parcă de femei.

Ele înaintează spre un tăpșan înmușchiat din mijlocul poienii.

Iată încă o fantasmă albă, mai înaltă și subțiratică, se desprinde din ne-grul aninișului, cercuitor al poienii.

— Să trăiești, Zână a Zânelor! murmură celelalte, înconjurând-o.

— Bun-găsit, zânelor, draguțe ale mele! spuse. V-am chemat și văd, cu mulțumire, că toate, mici și mari, puternice și mai umile, fioroase și blânde, ați alergat la chemarea mea. N-ar fi bine ca de acum înainte să urmăm a ne aduna tot astfel, în toate serile, aici, spre a sta de vorbă, a ne sfătui, a ne cunoaște mai bine, a ne da sprijin, în loc de a trăi răzlețe și neștiutoare unele de altele, ca până acum?

— Așa, așa, bine vorbiși, Zâna Zânelor!

— Atunci, zise Zâna Zânelor, să ne dăm întâlnire în fiecare noapte aici, în Poiană la Anini.

— Da, da!

— Chiar de mâine, luni?

— Chiar de luni.

— Acum să ne zicem la revedere și să ne ducem fiecare pe la treburile noastre.

— Da, mai spuse Zâna Zorilor, grăbiți-vă, fiindcă a sosit ora să deschid zăvoarele cerului, să dau drumul soarelui. Zorile să nu vă prindă aici!

— La revedere!

— Pe mâine seară!

— Pe luni!

SEARA I

Luni

— Zânelor, zise Zâna Zânelor, când toate supusele-i fură strânse împrejurul ei pe tăpșanul din Poiana la Anini, ia spuneți, ce mai e nou?

Zânele nu răspunseră.

— Tu, Zână a Stâncilor, ce ai făcut?

— Eu am prăvălit o stâncă pe un urs cât toate zilele, care ieșise din vizuina sa, lihnit de foame, și care scobora în poiana Coștilei să mănânce vreo vacă dintre vitele buștenenilor.

— Bine ai făcut, căci vita este bogăția săteanului. Dar tu, Zână a Apelor, lucrat-ai ceva?

— Eu am dat drumul apelor ce aveam în creierul Jepilor, nici prea mult, nici prea puțin, tocmai cât trebuia ca să umble bine fierăstraiele din Bușteni.

— Bun gând ai avut, căci, fără fierăstraie, ce s-ar face munteanul? Dar voi, celelalte?

— Nimic nou de partea noastră, Zână a Zânelor.

— Atunci ce facem acum, cum vom petrece noaptea aceasta?

Se gândiră zânele, se gândiră. În mare încurcătură erau.

Iată că sosește și Zâna Amurgului, care întârziase.

— Ce este de stați așa, gânditoare, cu toatele, fetelor?

— Ce să fie? Uite, nu știm cum să petrecem noaptea aceasta.

— Atâta numai vă nedumirește? Stați că vă învăț eu: la șezători se povestesc basme. Să facem și noi așa.

LIBRIS

We know
books

- Da, da.
- Dar cine să povestească și ce povești?
- Fiecare dintre noi știind, desigur, un basm, să-l povestească și să vedeți ce iute va trece noaptea, căci ce e mai plăcut decât să ascuți o poveste?
- Bine ai gândit, Zână a Amurgului!
- Acum e vorba cine să înceapă?
- Ca mai mare a noastră, se cuvine să începi tu, Zână a Zânelor.
- Așa? Bine, fie. Dați-mi numai răgaz o clipă, să mă gândesc.
- Se gândi ce se gândi Zâna Zânelor, apoi zise:
- Să vă povestesc întâmplările unui băiețuș care, prin deșteptăciunea și vitejia lui, din copil de sătean s-a făcut ginere de împărat.

PRICHIDUȚĂ

1. Cele trei zâne

În gospodăria mamei Catrina, de la poalele muntelui Clăbucetul Baiului, din Bușteni, fiecare copil avea rostul lui. Ion păzea caii, Dumitru păzea vacile, Vasile păzea oile, câinii păzeau găinile de vulpi și de ulii, mama Catrina păzea casa și îngrijea de toate alea; numai băiatul cel mai mic, Prichiduță, nu păzea nimic. Și mult îi era necaz lui Prichiduță că nu i se încredințase și lui să păzească ceva. Sta pe gânduri toată ziua ori arunca cu pietricele într-un braț al apei Valea Cerbului ce se furișă pe sub coasta livezii și număra rotocoalele ce se iveau la fața apei ori da cu praștia în păsărele. Dar de păzit ceva, nici vorbă!

Până într-o zi când i s-a urât lui Prichiduță, de și-a luat lumea în cap; și-a strâns lucrșoarele: praștia și un cuțițaș, a tăiat o nuieleușă dintr-un alun și a pornit pe cărăruia de pe muchia dealului, doar o găsi ceva de păzit. Când să treacă la colțul gardului de mă răcini ce înconjură livada mamei Catrina, vede, suindu-se pe gard, târșă-târșă, un melc, melc codobelc. Îi era grea, se vede, ghioacea-i vineție, că se târa ca un moșneag neșorit și lăsa în urmă-i o dără argintie, strălucind la soare.

Prichiduță luă melcul în mână și deodată melcul se ascunse în căsuța lui. Mai departe, mergând, iată pe potecă încă un melc și încă unul pe pajiște, unul alburiu, celălalt gălbui.

Îi luă și pe aceștia.

— Uite turma mea, gândi Prichiduță și-i puse jos, dar nu pe praful cărării, ci alătura, pe iarbă verde.

Cei trei melci codobelci, dacă se văzură netulburați, începură a-și arăta cornițele și a se târi, cum știu ei, fără picioare, cu gând să se ducă la Dunăre, să bea apă turbure.

Prichiduță, cu nuielușa după ei, parcă ar fi păzit cine știe ce oi sau păsări de curte. Dar se vede că nici păzitor bun de melci nu era, că de la o vreme i s-a urât și cu treaba asta, s-a așezat pe un bolovan și a început să fluiera, privind la drumul din vale.

Iată că, la spatele lui, se lăsă în zbor un cloncan¹ cât toate zilele și negru ca fundul ceaunului: cra! cra! și hap! înghite, pe nerăsuflăte, cei trei melci, toată turma lui Prichiduță!

„Cra! cra!” cloncanul, prost și fălos, vrea să rădă de băiat și, plecând în zbor, l-atinge cu aripa pe sub nas. Prichiduță dă să-și strângă turma risipită, dar... ia oile de unde nu sunt!

Băiatul, deștept, a înțeles că cloncanul era hoțul cu pricina și numai ce scoate praștia ce o avea în sân și o aruncă în cloncan care se urcase în văzduh de treizeci de sulițe.

Era dibaci praștiaș Prichiduță: pasărea cu pliscul lung căzu grămadă.

Prichiduță, cu cuțitașul ce avea la brâu, îndată despică în două pânțele cloncanului, scoase cei trei melci teferi, ascunși în ghioacele lor, îi clăti la un izvoaraș din apropiere și-i așeză binișor pe iarbă, socotind că de acum își va păzi mai bine turma, cu ajutorul nuielușei de alun.

1. Vultur (n. red.).

Dar minune! Melcii ieșiră din casele lor, se umflară, se umflară și ce să vezi? Se dădură de trei ori peste cap și se făcură trei zâne frumoase, frumoase!

Melcul cel alburiu se făcuse o zână plăpândă și drăguță, numai în alb îmbrăcată, cu ghiocei încununată, care zise băiatului:

— Bună vreme, Prichiduță! Eu sunt Zâna Ghioceilor, eu prevestesc înturnarea primăverii și sunt gata să te slujesc.

Melcul cel gălbui se făcuse o zână 'năltuță, rumenă la față, încinsă cu flori de mac, înmăramită cu floarea-soarelui, și zise flăcăiașului:

— Să trăiești, Prichiduță! Eu sunt Zâna Macilor, aducătoarea verii, care umple spicul grâului. Gata sunt să-ți îndeplinesc orice dorință.

Melcul cel vinețiu se făcuse și el o zână frumușică, dar cam ofilită, cu părul despletit, semănat cu flori de brândușă, și zise tinerelului:

— Noroc și vreme bună, Prichiduță! Eu sunt Zâna Brândușelor, soli ai toamnei rodnice. Iată-mă-s hotărâtă să-ți vin în ajutor la nevoie.

Prichiduță stătea înmărmurit, stană de piatră. Auzise el de zâne și alte minunății povestite de maică-sa în seri de viscole, stând împrejurul vetrei, dar nu văzuse cu ochii închipuiri de acestea.

Cele trei zâne îi povestiră că, fiind răpuse de sora lor cea vitregă, Zâna Vijeliilor, făuritoarea iernii geroase, palatele lor se schimbaseră în trei ghioace, una albă, alta galbenă și alta vânăță și că ele înseși, schimbate în melci, trebuiau să-și târască casele în spinare.

Acum vraja se curmase, cele trei zâne nu se mai canoneau¹, fiindcă el tăia se pe cloncanul vrăjmaș, care din porunca iernii le păzea să nu scape din melcie.

— Domnițe zâne, zise Prichiduță, închinându-se cu multă umilință, vă sărut mânușițele și vă mulțumesc pentru bunătatea domniilor voastre. Eu sunt un biet băiat și la nevoie nu mă voi da în lături de a vă cere ajutor.

Atunci cele trei zâne luară cele trei ghioace goale și le dădură lui Prichiduță.

— Uite, când vei avea trebuință de vreuna dintre noi, cheamă-ne, du la ureche ghioacea, ascultă, și ce vei auzi va fi răspunsul nostru.

— Fii bărbat fără frică!

1. A (se) chinui (n. red.).

— Rămâi cu bine, flăcăiaș!

Și Prichiduță nu mai văzu decât trei norișori care se pierdură în văzduh.

Stătu băiatul, ca la un minut de ceas, cu gura căscată, mai stete alt minut gânditor, își îndesă bine căciula pe ceafă, fiindcă pusese cele trei ghioace în căciulă, și o porni înainte, că ce să se mai întoarcă acasă, că doar nu-l aștepta mama Catrina cu niscaiva cozonaci calzi. Ia, mai bine să-și încerce el norocul în lumea asta mare, mai cu seamă acum, că avea trei ghioace roabe la dorințele lui.

2. Prichiduță merge în căutarea norocului

Merse el ce merse, ca vântul și ca gândul, că era purtat pe aripi nevăzute, trecu de mânăstirea Sinaia, trecu de Posada și de Brazi și de alte nenumărate locuri și într-o dimineață ajunsese într-un oraș mare, unde socoti el să se bage la cineva, la stăpân.

Dar aici văzu copilul-călător că domnea o mare mâhnire peste tot orașul; oamenii: tăcuți, triști, străzile, mai mult pustii, până și ștregarii cei mici nu se jucau, nici nu se târnuiau ca de obicei.

Prichiduță, vrând a ști de ce e atâta jale asupra unui oraș întreg, se apropie de o babă care torcea la portița unei curți, părând foarte întristată. O întrebă:

— Mamă, de ce te arăți așa supărată? Deși mic, cum mă vezi, eu am daruri de la niște domnițe zâne și aș putea să alin mâhnirea ce te stăpânește nu știu pentru ce.

— Dar de unde vii, măicuță? Străin de tot trebuie să fii de aceste locuri, de nu știi ce nenorocire a căzut asupra orașului nostru!

— Vin de peste nouă mări și nouă țări, tocmai din muntele Clăbucetul Baiului, călătoresc de nu mai știu când, dus pe aripile vântului.

— Muntele Clăbucetul Baiului? N-am auzit de așa ceva. Uite de ce e atâta jale pe capetele noastre: domnița, fata împăratului nostru, era un odor de fată; dar cele trei Rusalii, vrăjitoare cu sufletul înnegrit de necazul ce-l au asupra fetelor de împărat, i-au luat cele trei scumpe daruri date de Dumnezeu: cea mai mare dintre rusalii, Zgripturoaica, i-a furat bunătatea, cea mezină, Hâda, i-a răpit frumusețea, iar cea mică, Toanta, i-a

dosit deșteptăciunea. Așa că în loc de domnița Dedețica, bună ca căldura soarelui, frumoasă ca Luceafărul cel scânteietor și deșteaptă ca o veveriță năzdrăvană, avem acum o fată de împărat rea, urâtă și proastă. Bietul împărat și biata împărăteasă plâng toată ziua, că ți se rupe inima în două.

Și plângea și baba, și plângea și Prichiduță de plânsul ei.

3. Prichiduță la împărat

Dar Prichiduță nu-și pierdu cumpătul, ci se îndreptă tocmai spre palatul împărătesc. Bate – pac, pac – la ușă, și un copil de casă îi deschide.

— Ce dorești, flăcăiaș?

— Să nu vă fie cu supărare, aș vrea să spun o mare taină împăratului, care îi va aduce alinare la întristarea ce-l usucă.

— Tu, Prichindelule, să aduci alinare la întristarea luminatului nostru împărat? Ori glumești, ori aiurezi!

— Ba nici nu glumesc, nici nu aiurez. Să te duci îndată să-i spui împăratului că eu pot să-i vindec domnița.

— Ei, taci!

— Să te duci, că de aia te-au pus aici! Dacă nu te duci, o s-o pățești rău când va afla împăratul.

— Iaca mă duc. Al naibii băiat!

Cât clipești din ochi și Prichiduță fu dus la împăratul care plângea pe un jilț. Flăcăiașul nostru îngenunche, sărută poala împăratului și zise:

— Luminate împărate, oglindă a adevărului, strălucire a bunătății, întrupare a vitejiei, am aflat ce jale îți apasă sufletul și am venit într-o fugă să încerc să-ți aduc mângâiere. Să nu mă mai cheme Prichiduță al Catrinei de la Bușteni dacă până în trei zile, trei luni, sau trei ani nu aduc îndărăt bunătatea, frumusețea și deșteptăciunea domniței Dedețica!

— Fătul meu, fătul meu, să te ajute puterile și, dacă vei reuși, să știi că a ta este domnița!

